

„M jako magické!“

RUTH HOGAN

m jako máma

eleanor o'reilly

Román o rodině, lásce a domluvě ve chvílích,
kdy se nedostává slov...

M jako máma

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.dominoknihy.cz
www.albatrosmedia.cz

Eleanor O'Reilly
M jako máma – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

m jako máma

eleanor o'reilly

2020

Brianovi a Elle s láskou

*Všechno, co znám, jsou dveře do té tmy.
Venku jen obruče a osy rezivějí.
Uvnitř zas pod perlíkem zvoní kovadlina,
ten nepředvídatelný vějíř jisker...*

Seamus Heaney

KAPITOLA 1

Jenny

Lepší den

Napsala Jennifer Augusttová

„Nemohla bys, prosím tě, vylézt z toho kumbálu a jít třeba k sestře, šmarjá, nebo někam na procházku? Nebo se do něčeho pustit?“ povídá táta.

Ticho. Máma zase sedí v kumbálu pod schody.

V kumbálu pod schody se většinou modlí nebo pláče. Ale ona se modlí nebo pláče, i když v kumbálu není. Každou chvíli si povzdychne: „Panebože,“ ale táta vždycky povídá, že pámbu na nás totálně s-r-, a máma na to, ať si dává pozor na jazyk, nebo snad chce, aby Jacobovo první slovo bylo hned sprosté?

Táta povídá, že mu to je fuk, hlavně když Jacob konečně něco řekne, načež máma rozčileně shrabuje zbytky z talířů, flákně s každým do dřezu a táta povídá, že její brácha, strýček Patrick, byl odjakživa podivín a že v jeho rodině nikoho takového nemají. Máma na něj ale vytáhne bratránka Mickeyho, který kdysi odmítnul promluvit u soudu, a tak ho zabásli, protože odmítnul promluvit. A na to jí táta povídá, že její sestra, teta Eleanor, je dočista na palici a že s tím jejím synovcem, co má na zádech a na hlavě ještě teď obtisknutý vzorek od pneumatik, protože ho v postranní uličce přejela dodávka, taky není všechno úplně v pořádku.

Pak jde táta se strýčkem Michaelem do hospody na frťana, což ale musí být asi pořádný frťan, poňvač mu trvá čtyři a půl hodiny, než ho vypije. Můj názor je ten, že strýček Michael musí být nejspíš taky na spektru, protože se mě vždycky ptá, kolik mi je a do které třídy chodím, a to se vidíme nejmíň jednou nebo dvakrát týdně, když se cestou do hospody stavuje pro tátu.

Někdy máma šílí, když jde táta do hospody, a někdy si ani nevšimne, že je pryč. Když si ale všimne, že táta nesedí u televize a nekouká na *Sousedy* a není ani v kůlně, kde obvykle spravuje něco, co není rozbité, součástkami z něčeho, co by naopak spravit potřebovalo, vždycky se ptá: „Kde je táta?“

Když jí člověk neodpoví, tak na to někdy i zapomene. Ale jindy zase ne. A pak spolu druhý den šíleně dlouho nemluví a ticho by se dalo krájet a Jacob sedí a kouká si na prsty, které se mu pořád hýbou, i když by se hýbat nemusely, ale on s nimi stejně hýbe, tluče špačky a dovede takhle sedět hrozně dlouho, poňvač nezná hodiny, jako třeba když se v noci vzbudí a neví, že není den, akorát pozná, že v telce nedávají *Prasátko Peppu* ani *Lokomotivu Tomáše*, a tak se někdy bojíme, aby nezačal vyvádět, ale pak si vzpomeneme, že na nějakém programu určitě dávají *Simpsonovy*, poňvač *Simpsonovi* jdou na nějakém programu skoro pořád, i v noci.

Můj názor je, že i táta je možná na spektru, poňvač asi taky nezná hodiny, jinak by nemohl slíbit mámě, že přijde za hodinku, načež přijde až za čtyři a půl a řekne: „Koukám, že už je stejně pozdě chodit domů dřív.“

„Autismus je porucha,“ říká vždycky máma.

„Autismus je kurva,“ na to táta.

Autismus se k nám nastěhoval jednoho únorového dne, bylo to ve středu, když byl Jacob ještě miminko. Podle mámy se prý protáhnul oknem do kuchyně, co necháváme otevřené kvůli kočce, a Jacoba nám sebral. Babička a táta si nejprve mysleli, že je Jacob hluchý, poňvač se nikdy neusmíval, ani když jste mu zpívali „Paci, paci, pacičky“ nebo na něj udělali kuk, a ani se na vás nepodíval, když jste na něj

zavolali, a máma se rozbřečela, když jí sestra na středisku řekla, že je Jacob docela určitě hluchý. Namítla, že hluchý není. Věděla, že slyší. Tím to nebylo. A pak se rozbřečela podruhé, když jí sestra poslala za doktorem a ten jí taky řekl, že je Jacob hluchý. Máma povídala, ať jí nevykládá, co všechno Jacob jednou nezvládne, a že žádným zvláštním autobusem do žádné zvláštní školy v Dublinu jezdit nebude. A měla pravdu. Jacob hluchý není.

Autismus si klidně mohl přijít pro mě, ale máma říká, že si vybírá radši kluky.

„To je kravina,“ tvrdí táta.

„Tak se podívej na statistiky,“ říká máma.

Táta tvrdí, že za něj žádný autismus nebýval. A máma na to něco o „epidemii“ a tátovi začnou ujíždět strašná slova, horší než třeba jen s-ačka. Máma se naštve a bouchne dveřmi a táta za ní křičí, že už je z ní druhý doktor a že kdyby se radši starala víc o svoje zdraví a nehledala pořád, co to způsobilo a čím to léčit, tak by nám všem bylo líp, a je to jako by se bavili dva lidi úplně cizím jazykem, jako když babička hlasitě křičí na ty francouzské studenty, co si bere v létě na byt, poňvač si myslí, že jsou hloupí a špatně slyší, a přitom jsou to jen cizinci a Francouzi, a proto si s ní vůbec nerozumějí.

Jacob si přikryje uši rukama a začne se kývat dopředu a dozadu nebo chodit dokolečka. Křik a bouchání dveřmi totiž nesnáší. Když se mluví a křičí současně, tak ho to vykoledí. Jak se slova míchají a slepují a znějí moc nahlas, tak se Jacobovi začnou lepit i myšlenky, zamotávají se mu do vlasů a pak i do mozku a on se vyleká a začne ťukat po stěnách nebo škrábat prstem po televizi. Koulí očima a vydává divné zvuky, které nezní jako slova, jen jako divné zvuky, a pak se mu smotá dohromady celý vesmír a všechno začne vnímat naráz. A tomu se říká „záchvat“.

„Tati, já mám hlad!“

„Jasně, prcku. Vem si bundu, zajdeme k Luigimu,“ řekne táta opravdu hodně nahlas. „A máma ať si klidně sedí dál v kumbálu.“

A tak si obleču žlutou větrovku a čekám na chodbě, zatímco táta se pere s Jacobem, poňvač ten si obléct bundu nechce.

„Ale no tak, nevztekej se, vždyť je venku kosa,“ povídá mu táta.

A tak já mu řeknu, že Jacob nosí tenhle týden jedině bundičku se Spidermanem, tak ať se ani nesnaží mu vnutit tu zelenou. Táta popadne bundu se Spidermanem, Jacoba do ní nacpe, a když už si myslíme, že máme všechno, tak táta zapomene Jacobovi navléct rukavičky, takové modré na gumičce, co se prostrčí rukávem a kolem krku do druhého, a Jacob ví, že je nemá, a tak pořád nakukuje do rukávu spidermanské bundičky, aby modré rukavičky našel, ale já vím, že je nenajde, a táta to taky ví, poňvač zůstaly viset na věšáku u schodů.

„Ále, zase taková zima, abys potřeboval rukavice, beztak není,“ povídá táta.

A tak s tátou a Jacobem zahneme za roh a projdeme kolem Pizza Hut, pak po přechodu na druhou stranu ulice a kolem hřiště k Luigimu.

Na hřišti už jsme nebyli strašně dlouho. Naposled tam byla hromada lidí, a když jsme přišli domů, povídala máma tátovi, že na hřišti se cítí nejvíc nejhůř, poňvač je tam spousta dětí stejně starých s Jacobem a pro ni je o moc těžší předstírat, že je Jacob úplně normální a že není jiný a divný, takže člověku je ouvej, povídala máma, protože vidí, jak si ostatní maminky hrajou se svými dětmi, a ona si občas v duchu přeje, aby to jiné a divné zamklé dítě bylo radši to jejich, a ne její, a přitom ví, že je špatné někomu něco takového přát, protože tohle by člověk nepřál ani nejhoršímu nepříteli, i když ona má Jacoba ráda tak moc, až ji z toho bolí u srdce, a pak ji rozbolí i hlava při pomýšlení, že možná zůstane na celém světě jediná, která ho kdy bude mít takhle ráda, a co až tu jednou nebude? Kdo ho pak bude mít rád?

„No přece já,“ opáčil táta. „Dáš si trochu čaje?“

Ale máma chuť na čaj neměla. Pořád mlela svou, jak je někdy na ty ostatní matky našťvaná, protože mají nalakované

nehty a krásné namalované obočí a můžou si dojít ke kadeřnici na melír nebo do solárka a ještě jim zbude energie, aby si šly zacvičit zumbu nebo jógu, nebo aspoň aby se usmívaly a měly dokonalé děti a pořád byly hrozně v pohodě, ale ona si prostě občas nemůže pomoci a pak je našťvaná sama na sebe, že je na ně našťvaná a že někomu přeje něco takového, a čím víc na to myslí, nejradši by jim vyloupala ty jejich debilní oči a utrhalá drápy a rozbila jim ten stupidní úsměv o prolejšačku a zpřerážela jim opálené nohy ze solárka houpačkou nebo jim rozmlátila tu melírovanou hlavu o kolotoč, a pak řekla, že ji na hřišti akorát popadá ještě větší zlost, závist a hořkost a smutek. A proto už na hřiště nechodíme.

Můj názor je, že je máma taky někde na spektru, poňvač už nikdy nikam nechce chodit a nadobro přestala mít ráda lidi. Už se nechce ani objímat a pusinkovat, leda když má „lepší“ den a učí Jacoba dávat pusinky na rozloučenou. Ale i když má lepší den, tak je smutná a je jí snad úplně jedno, že jí přes její krásný a veselý obličej leze takový nový, šedivý a hubený, který vypadá spíš jako laciná halloweenská maska z obchodu, kde mají všechno za dvě eura. A protože se prodávají hned se zpuchřelou gumičkou, tak ani nedrží na hlavě. A když má „horší“ den, už nám ani nevypráví pohádky, ani si se mnou nečte knížky, co si půjčuju ve školní knihovně, takže je někdy musím dokonce jít i vrátit, aniž bych se dozvěděla, o čem ta knížka je, poňvač číst si sama není taková zábava jako číst si s mámou, když umí krásně měnit hlas a vypráví nám s Jacobem, jak jsou příběhy důležitější než všechno ostatní na celém širém světě, poňvač jeden na druhého pak přes ty příběhy vzpomínáme. A můj názor je, že má máma pravdu, protože bysem řekla, že to mi právě v těch horších dnech nejvíc chybí, poňvač máminy příběhy mi vždycky spraví náladu, ať se děje, co se děje.

Někdy máma naříká, kam se poděl její chlapec, a to i v těch „lepších“ dnech, a já jí zase namítám, že se Jacob nikam nepoděl, že je jen někde, kam za ním nemůžeme a odkud ho neslyšíme a ani mu tam nedokážeme vzkázat, jak

moc ho máme rádi, přestože sedí tamhle na gauči. Máma pak začne šilet a uteče zase pod schody. A tomu se taky říká „záchvat“.

Luigi v bílém nátělníku se celý leskne a potí, má děsivé tetování a velké chlupaté břicho mu visí přes kalhoty, takže to vypadá, že Luigi sní mnohem víc hranolek, než kolik prodá, a navíc neumí moc dobře anglicky. Zapomíná slovíčka a někdy řekne špatné anebo se kouká pod pult, jako by zrovna tam hledal slova, která potřebuje do věty, anebo zase nahoru a rozhazuje rukama, jako by čekal, že mu slova spadnou z nebe přímo do pusy.

„No bodejť, on je trošku na palici,“ říká táta.

Když byli malí, seděl s Luigim v lavici, ale Luigi se tenkrát ještě nejmenoval Luigi, ale jen obyčejně, Tommy Doyle.

Já sedím s Jane-Anne Comerfordovou Smythovou. Byla to moje nejlepší kámoška na celém širém světě, ovšem jen do minulého úterý do dvanácti hodin, kdy řekla Kylii Murphyové, že je Jacob „cvok“. Tak jsem řekla Jane-Anne Comerfordové Smythové, že je sama „cvok“, a ještě jsem ji bodla do ruky pastelkou a ona se rozeřvala jak mimino a řekla to učitelce a učitelka vyletěla a spílala mi, že jsem ostuda školy a že takové chování v naší třídě netrpíme, že?! A pak mi řekla, abych šla do ředitelny za sestrou Mary Assumptou.

Sestra Mary Assumpta je naše hlavní jeptiška. Táta říká, že jí je nejmíň 159 jeptiščích. Jeptišky to mají jinak než my. Táta tvrdí, že jeptišky žijou déle než normální lidi. Když se narodí, tak jim je rovnou zhruba třicet, ale pak se jim to zpomalí a už nikdy nevypadají na víc než na osmašedesát, i když jsou třeba mnohem starší. Jeden jeptiščí se rovná asi dvanácti lidským. Táta říká, že se na internetu dá dohledat tabulka s převodníkem, takže se dá spočítat, kolik které jeptišce je.

Můj názor je, že sestra Mary Assumpta vypadá jako Marvel z *Nedotknutelných*. A ona tedy nedotknutelná je, poňvaž v životě nikdo neslyšel, že by se někdo dotknul jeptišky nebo třeba jeptišku unesl, a řekla bysem, že i kdyby se řítla

rychlostí 800 mil v hodině a narazila do zdi, která tam ještě před minutkou nestála, tak by se jí nic nestalo, poňvač ji chrání svaté silové pole a ona by se jen odrazila a byla by v pohodě, a i když o vás všechno ví, jako o vás všechno ví Bůh všemohoucí, tak ale není tak přátelská a neodpouští jako Bůh všemohoucí. Sestra Mary Assumpta nezapomíná.

Když jsem přišla do ředitelny, najednou jako by se mi v hlavě rozprostřela černočerná mračna a zatemnila mi mozek. A pak se mi něco stalo i s dýcháním a já dočista zapomněla, jak se dýchá. Ruce i krk se mi roztráslly a zpotily se mi vlasy a jazyk se mi přilepil na patro. Snažila jsem se rozpomenout, jestli se dýchá dovnitř nosem a ven pusou, nebo dovnitř pusou a ven nosem. Ale nevzpomněla jsem si. A tak jsem ten vzduch celou dobu jen nějak tlačila dovnitř a ven dírami v obličejí, ale moc to nefungovalo, poňvač jsem stejně nemohla popadnout dech, a když už jsem ho měla v puse, tak zase hned vyletěl ven a v nose se snad vůbec ani neohřál.

Sestra Mary Assumpta seděla za stolem a měřila si mě tím svým pohledem, co říká „dobře vím, cos udělala“, který má vždycky, když člověk přijde s nějakým průšvihem, a já jí stejně musím říct, co jsem udělala, i když ona tvrdí, že už to beztak ví. A pak mi řekne, že jsem ostuda školy a že takové chování tady netrpíme, že?!

A já na to: „Proč nemůže do naší školy chodit i Jacob?“

Sestra Mary Assumpta se zahledí na stěnu za mnou, jako by tam visel obrázek nějaké daleké země, kam by chtěla odjet, přestože tam žádný nevisí, a pak řekne, že tato škola není vhodná pro chlapečky, kteří nemluví, a není tu pro něj ani místo, a mě by zajímalo, jak může vědět, že Jacob neumí mluvit, a proč by tady pro něj nebylo místo. Vždyť není moc velký.

A tak jí řeknu, že je hrozně dobrý na počítači, a ona odpoví: „To je báječné. Ale nezapomínej, že každý rok v září pořádáme prodej koláčků a kávy a taky prodáváme stuhy a sbíráme staré telefony na podporu Spolku irských autistů a na Vánoce vyrábíme krabice na boty a pleteme košíčky

a před Velikonocemi zase krabičky pro charitu Trócaire a taky chodíme na poutě a držíme minutu ticha za všechny ubohé duše na tomto světě, a to by k našemu dobrému pocitu mělo stačit, Jennifer, že?!"

Táta mě vysadí na Luigiho vysoký a studený plechový pult, abych si mohla prohlédnout všechny obrázky jídel, co má Luigi na světelné tabuli za svojí obrovskou hlavou, a pak se shýbne i pro Jacoba, ale ten pořád kouká do rukávů bundičky a hledá ty modré rukavičky, které visí doma na věšáku u schodů. Povídám tátovi, ať nechá, poňvač stejně vím, co bude chtít. Já si dám hranolky a jumbo párek v těstíčku a táta si dá smažený burger v těstíčku a hranolky. Jacob si dá hranolky a kuřecí nugetky, přestože hranolky ani nugetky nesmí, ani třeba čokoládu, cukr, jogurty, oříšky, jahody a ani zmrzlinu, poňvač po nich vždycky zvrací, když se máma dozví, že je měl. Ale když mu je tajně dá táta nebo já, a máma se nic nedozví, tak nikdy nezvrací.

Všude se line vůně hranolek a je to ta nejkrásnější vůně na celém širém světě. Je teplá a slane pálivá a příjemná a dostává se vám na jazyk a na zuby a do očí a leze až nahoru do nosu. Dokonce i do vlasů a do ponožek vám vleze a tečou vám sliny, poňvač se vám začne zdát, že máte fakt šílený hlad, i když ho nemáte a třeba jste teprve před hodinou večereli, ale z vůně hranolek stejně dostanete hlad a máte dojem, že jste nejedli snad 100 let a že jste těch 100 let mysleli jen na hranolky a čekali na ně, a tak se vám zdá, že snad hlady umřete, jestli si ty hranolky okamžitě nedáte. A Luigiho hranolky se můžou jíst jen z mastného hnědého papírového sáčku, který se úplně leskne a je tak promaštěný, že je vidět naskrz, a sedíte u stolečku, který se vždycky lepí a všude jsou tuny soli a spousta octu a ten si můžete vyšťáknout z lahvičky, a než si první hranolku strčíte do pusy, lehoučce ji ofouknete, jako byste jí říkali pšššt, a pak si tu velikou, tlustoučkou žluťoučkou hranolku prohlížíte, jako byste něco takového viděli prvně v životě, a ona je pořád taková teploučká a tlustoučká a chutná nejlíp na světě. Pokřupává, už když ji

držíte mezi palcem a ukazováčkem, a někdy je tak horká, že vás ukazováček i palec pálí, ale vám je to fuk, poňvač chutná nejlíp na světě.

A pak vám zaškrundá v břiše a žaludek už čeká na první sousto, načež se vám v puse rozlije pocit, jako že máte nejšťastnější pusu na světě. A tak tam my tři sedíme a koukáme na hranolky a připadá nám, že je Luigi usmažil jenom pro nás a pro nikoho jiného a že bychom nechtěli v životě být nikde jinde na světě než tady, poňvač přesně takhle vypadá štěstí, i když jsme šťastní jenom tak dlouho, co jíme ty hranolky.

Jíme strašně pomalu, a když sníme poslední, tak si olizujeme prsty, postupně jeden po druhém, aby nám ta chuť vydržela donekonečna, ale přitom víme, že nám donekonečna nevydrží. Pak si táta zase vzpomene na mámu a já zase na Jane-Anne Comerfordovou Smythovou a Jacob na svoje milované ztracené modré rukavičky, které ve skutečnosti ani ztracené nejsou, poňvač visí doma na věšáku u schodů.

A pak si uvědomíme, že je úterý.

V úterý vždycky přichází babička a mhouří oči a kouká na Jacoba, jako kdyby sem spadnul z měsíce a přistál rovnou v kuchyni, a povídá vždycky něco jako: „Lidi zlatý, někdo z toho prostě vyroste,“ nebo: „No dyť se na něj koukněte,“ nebo: „Paní Murphyová z dolního konce mi povídala, že syn její sestry má taky postižení.“

Jenže máma vyvrátí oči až skoro do vlasů, strašně hlasitě si povzdychne a kouše si spodní ret, jako by měla hlad, a vysvětluje babičce, že tomu nerozumí. Ale babička řekne, že vychovala pět dětí, a tak si myslí, že o dětech něco málo ví, a připomene nám, že můžeme být jedině rádi, poňvač nemáme hlad a nejsme protestanti ani nežijeme někde v Africe nebo nahoře v Butlins. A pak nám vypráví, co zase slyšela o Victorii Beckhamové a kdo umřel a co říkali v předpovědi počasí. To mámu naštve ještě víc a kouše se do rtu čím dál silněji, ale babička dělá, že to nevidí. A táta začne nadávat a říká strašně sprostá slova, jenže babička dělá, že neslyší.

Vím tutově, že i babička je na spektru, poňvač pořád dělá, že nevidí nebo neslyší, jako tenkrát, když povídala, že nechá za Jacoba sloužit mši v kostele Posvátného růžence nahoře v ulici a že bychom tam mohli přijít, a táta stál za ní, vrtěl hlavou a strkal si prsty do krku, jako že zvrací, a babička ho viděla v zrcadle na zdi, ale dělala, že ho nevidí.

Máma povídala: „Jasně, že přijdeme,“ a babička povídala, že se za něj ráno modlila ke svatému Antoníčkoví, poňvač je úterý, a to je jediný den, kdy to funguje, poňvač svatý Antoníček je patronem ztracených věcí a podle ní by mohl pomoci Jacobovi najít ztracený hlas. Táta se hrozně hlasitě rozesmál a babička se ohradila, že nechápe, čemu se tak směje, poňvač je prý větší naděje, že Jacob najde hlas, než že si táta najde práci, a na to táta naznačil pusou, že na to s-re, a mysl si, že si toho babička nevšimla, ale všimla. A pak babička povídala, že si Victoria Beckhamová nechala nafouknout prsa a že umřela Mary Fitzpatricková a že kdo si chce práci najít, tak si ji najde, ale musel by zvednout tu svoji tlustou prdel ze židle, a že se má v dalších dnech ochladit, ale na víkend že se to zlepší.

A tak sedíme u Luigiho, koukáme z okna a čekáme do sedmi, až bude vzduch čistý a babička odejde na bingo.

Když přijdeme domů, všude je tma a máma sedí sama v kuchyni a povídá si se Smutnou. Smutná je naše rybička. Ne pes. Místo psa jsme dostali rybičku.

Vzpomínám si, jak jednou předloni máma povídala tátovi: „Autismus je nejvíc slyšet, když je Jacob úplně ticho.“

„To je kravina,“ odbyl jí táta. „Co mu koupit psa?“

Máma povídala, že psa jedine přes její mrtvolu, copak si nepamatuje, jak říkali na Sky News, že kokršpaněl ukousnul holčičce hlavu?

Táta na to: „To je úplně k smíchu, kokršpaněl nikomu hlavu neukousne,“ a máma odsekla, že sám je k smíchu, jestli si myslí, že domů přitáhne nějakou zblešenou potvoru, ale člověk už úplně viděl, jak táta v duchu už toho psa pro Jacoba cvičí – učí ho sedni a zůstaň a lehni a fuj.

A tak táta šel a koupil nám zlatou rybičku, když máma nechtěla dovolit psa, a pojmenoval ji Smutná.

Můj názor je, že Smutná je taky na spektru, poňvač jí je úplně jedno, když máme přimáčkнутý nos ke kulatému plastikovému akváriu nebo když jsou v kuchyni cítit rybí prsty, poňvač věčně plave kolem dokola, nikdy ne opačným směrem, a ani se na vás nepodívá, když ji voláte. Máma tvrdí, že se jí líbí ticho a klid pod hladinou a že ve vodě není hlas slyšet, takže nic neslyší, a proto mlčí, ale táta říká: „To je kravina. Smutná neslyší, poňvač je to jen zas-aná ryba a ryby nemají uši.“

Někdy si říkám, že Jacob žije taky ve svém podvodním světě jako Smutná, kde nejsou žádné hlasy ani kamarádi, jenom Super Mário a Baby Luma. Baby Luma najde Mária, jak spí na planetě, kde je Brána do Hvězdnatého nebe. Super Mário se dostal ze Světa Hub. Baby Luma pak pomůže Máriovi zachránit princeznu Peach před Bowserem speciálním pohybem, pomocí něhož tříští krystaly a útočí na nepřátele a prodlužuje skoky. Nakonec Baby Luma zachrání vesmír před černou dírou a umírá. A člověk se mu nemusí dívat do očí, protože je má po stranách hlavy. Jacobovi se ty oči po stranách líbí, poňvač s nimi nemusí navazovat oční kontakt, jak ho máma pořád nutí, ačkoli to nesnáší. Jacob se nerad dívá lidem do očí. Doufám, že i Jacob jednou najde cestu z Hvězdnatého nebe a vrátí se do obýváku, kde na něj budeme čekat na gauči, a až se vrátí, tak doufám, že mu budeme víc rozumět a budeme mu moc líp pomáhat, aby se nemusel pořád učit všechno sám, a taky že pochopí, jak moc ho máme všichni rádi. Táta povídá, že by si to s ním hned vyměnil a zachránil ho z tý zas-aný černý díry, co se jí říká autismus.

Máma si zase vyčítá, že ho nechala očkovat proti spalničkám. A táta zase spílá těm „hajzlům v Dail Eireann, co akorát dřepí v parlamentu a vozí si pr-el ve fárech za plno peněz, ale nám osekávají dávky“.

Máma jezdí po léčitelích a kartářkách a všelijakých lidech, co jim z hlavy trčí křišťálové kameny a nosí sandály

s ponožkami místo bot. Táta tvrdí, že z ní akorát tahají peníze, a vždycky jde do kůlny nebo se strýčkem Michaellem do hospody.

Táta podá mámě sáček lupínků, rozsvítí, zapne telku a Jacob si jde do pokojíčku pro Nintendo. Slyším, jak jde po schodech zpátky, a vím, že hraje Super Mária, poňvač slyším Mária, jak utíká a plave v Blyštivých vodách Čtvrtého světa, jenže najednou uslyším ránu, něco křápne a pak duc, duc, duc, duc, křach a prásk a něco se řítí dolů a ne a ne zastavit. Nikdo ani nedýcháme. Zůstaneme v kuchyni jako přibití a vůbec se nehýbeme, poňvač se úplně bojíme vyjít na chodbu. A pak najednou to ticho přeruší zase muzika z televize. Pípne mikrovlnka. Hodiny tikají. Tátovi vystříkne z plechovky pivo na zem. Mámě upadne pod stůl lupínek. A najednou jako by někdo spustil požární poplach, všichni naráz vyskočíme a začneme křičet. A jeden přes druhého se vrhneme ke dveřím. Já jsem o krok před tátou, ale ten přede mě strčí ruku, a tak se ve dveřích zasekneme. Ale máma vrazí mezi nás, oba nás nějak odstrčí a doslova se přetransformuje na chodbu. A vtom ho uvidíme. U nohou nám leží Jacobovo Nintendo rozbité na milion kousků.

„Kurva!“ uleví si Jacob nahoře.

Máminy oči se zalijí slzami, ale nerozpláče se. Tátovi se naplní pusa slovy, ale nevyhrkne je, a pak se máma podívá na tátů a táta na mámu a po strašně dlouhé době se na sebe usmějou a pak se usmívají na Jacoba i na mě.

Jenny stojí u katedry paní Nicholsonové, kouká na svůj otevřený sešit, který je k ní vzhůru nohama, a v něm se to jen červená. Všude samé červené křížky a kolečka, zlověstné červené čáry a červená slova halabala přes modrá, i v nalinkovaném okraji. K červeným kolečkům vedou červené šipky a někde jsou i ohavné červené vykřičníky, které vypadají jako biče a vztekají se, že se na ně zapomnělo, a tak červeně křičí.

„Ani nevím, čím začít,“ kroučí paní Nicholsonová zoufale hlavou a máchá červenou propiskou nad Jennyiným pečlivým krasopisem,

který se úhledně vine v jemných kličkách a naklání mírně vpravo, přesně, jak má. „Jen se na to podívej. *Flákne* se přece nepíše, že?!“ Kulička propisky se zarává do papíru tak hluboko, že se slepě propisuje i o stránku níž a ještě do té pod ní. V sešitě se to víc červená než modrá. Obří tázavé otazníky se zmitají v obrácených záchvatech. „A takhle dlouhé to být taky nemělo, že?! Čím stručnější, tím lepší. Měli jste napsat jen dvě stránky. Na domácí úkoly jsme si stanovili nějaká pravidla, že?!“

Jenny se dívá, jak paní Nicholsonová listuje jejím slohovým cvičením. Nechápe, proč tak nespokojeně mlaská a pořád vrtí hlavou. Podle Jenny je to dobrý příběh a psala ho s chutí. Dokonce si je úplně jistá, že by s ním klidně mohla vyhrát literární soutěž. Mohla by jako první cenu vyhrát kolo, anebo dost peněz na to, aby si ho koupila.

Ale paní Nicholsonová pořád zlostně mlaská a do rytmu kroutí hlavou a zdá se, jako by z ní každým okamžikem měly vyšlehnout plameny. Jenny si představuje, jak paní Nicholsonová vybuchne a jak se její kousky rozstříknou po stěnách, přilepí ke stropu a zase budou odpadávat dolů, hrůzostrašně se kroutit a svíjet, až se nakonec se sykotem vpíjí do podlahy a zmizí.

„A tadyhle! Pochybuji, že by babička někdy řekla tohle, že?!“ ukázala paní Nicholsonová prstem na babiččinu *prdel*. Jenny jen doufá, že si nevšimne tátovy *kurvy*. Myslí na babičku a na to, co by asi řekla paní Nicholsonové o její červené propisce. „Píšeš strašně dlouhá souvětí, i když to o hranolkách se mi docela líbilo.“

Jenny trošičku povyrostla. Uvažuje, že by se i pousmála.

„Ale tadyhle je to úplně špatně.“

Úsměv jí vzápětí tuhne na rtech.

„Kde?“

„Tady. Kdo to vlastně vypráví? Jak můžeš *ty* vědět, na co myslí v restauraci tvůj táta nebo ten malý chlapec?“

„Poňvač to prostě vím. Je to můj bráška Jacob.“

„*Poňvač!* Žádné takové slovo neexistuje! Stejně jako se neříká *bysem* nebo *nejvíc nejhůř!*“

Teď to vypadá, že si to nakonec rozmyslela a plameny z ní nevyšlehnou. Namísto toho by nejradši upálila Jenny. Jenny přímo cítí, jak se začíná škvařit. Pálí ji hrdlo a do obličeje jí vystřelí horkost.

„Takže musíme zapracovat na používání tečky za větou, že?!“
A paní Nicholsonová naškrábe nad Jennyiny modré věty zase něco červeně. Pak Jennyin sešit prudce zaklapne. Plesk, bum. „Třeba bychom mohly poněkud lépe dávat pozor, když zadávám úkol!“

Že?! doplní si Jenny v duchu a sebere sešit.

Paní Nicholsonová si opráší z halenky neexistující drobký.

„Ovšem, Jane-Anne, tohle je opravdu nádhera. Den, Kdys Zachránila Kofátko. Úžasná Práce. Prostě Úžasná.“ Paní Nicholsonová zdůrazňuje každé slovo, jako by začínalo velkým písmenem, a její hlas se rozléhá po třídě.

Když Jane-Anne mjí cestou ke katedře Jenny, sladce se na ni usměje.

„Jasný Adept na Vítězství!“ rozplývá se paní Nicholsonová.

Jane-Anne překvapeně vykulí oči, jako by tolika chvále ani nemohla uvěřit. „CVOK!“ sykne spolužačce těsně za hlavou.

Iliana Reszczynská, malá Polka s největšíma očima, jaké kdy Jenny viděla, si s Jenny vymění sotva znatelný chápavý úsměv. Jenny dojde až dozadu, tiše, nepozorovaně hodí sešit do plechového koše na odpadky, vrátí se a sedne si do lavice.

A v duchu slyší Holčičku Gramatičku z plakátu na zdi, jak tiše prohodí vedle k Tetičce Tečce: „VÝBORNÝ NÁPAD!“ Ale pak si vzpomene, že jí vlastně paní Nicholsonová vytkla, že Tečku neumí používat.

KAPITOLA 2

Annette

Studeným vzduchem se snášejí vločky a usedají na branku domu číslo šest uprostřed řady. Je to rozvrzaná branka, vlastně docela k ničemu. Zašupovací petlice je stará a leží na mnohaletých vrstvách barvy, ztvrdlé do ploten s bublinkovou kresbou. Už se nedá poznat, zda je bílá, šedá nebo smetanová. Nemá žádnou konkrétní barvu, a když se otvírá, drhne o beton a vykrajuje z něj půlkruh zžraný do cestičky. Nedovírá se a nejde ani naplno otevřít.

Projdou spolu pootevřenou brankou a nechají spící dům za zády. Dům se s každým krokem zmenšuje. Až zmizí.

Ze zvyku zastavují u každého stromu, vztáhnou k němu ruku a ohmatávají vlahou zvrásněnou kůru pod břechtanovým opletením a měkkým stříbrozeleným mechem. Annette se nakloní blíž. Stačí jemně přitlačit a kousek odloupnout. Na bříškách prstů ulpí vlhká zemitá vůně a nehty se maličko ušpiní.

„Mech roste na straně odvrácené od slunce. Mech má rád stín.“

Jdou spolu nocí dál. V jednom růžku oblohy se třpytí kapičky světla. A pod úzkým srpkem nového měsíce vane lehký větřík. Annette se podívá ke hvězdám.

„Noční nebe je ve skutečnosti jeden velký stín,“ vysvětluje Jacobovi. „Nemusíš se ho bát. A stín nastává tehdy, když se otočíme ke slunci zády. Takže se slunečnímu světlu vlastně sami bráníme. Každou noc si sami vytváříme stín.“

Neví, jak na to přišla a proč to Jacobovi vypráví. Ale už je to tak. *Jako mech, maminko?* skoro ho slyšela.

Ano, zlatíčko. Přesně jako mech, skoro mu odpovídala.

Ruku v ruce jdou po chodníku, dvě modročerné postavy v zimních čepicích.

„Hvězda se španělsky řekne *estrella*.“ Snaží se vykroužit rty správné *e*, ale nejde jí to. Je moc krátké a zůstává za zuby, ve stínu hlasitějšího a plnějšího *a*, které jí v ústech narostlo až skoro do velkého písmene. Napadne ji, že by měla víc zatlačit na jazyk při výslovnosti *r*, jako když se v *Sezame, otevři se* mluví španělsky, až jim lezou jazyky z pusy a hnědé oči z důlků. „*Entrada* znamená vchod.“

Ano. Určitě je to *r*, které ji nutí tolik otevírat pusou – rozšířit a zvednout koutky a postavit jinak jazyk – a zadrnčet o zadní stěnu horních zubů. Jenže ať dělá, co dělá, *a* má pořád větší, než by mělo být, a to pohltí menší *r*. Rty se jí otevírají jako stará rána a slovo pulzuje na sítnici jako červená kontrolka.

„*Salida* znamená východ.“

Salida má zelenou barvu. *A* je tady hlavní hláska – výraznější než ostatní a taky vyšší. *A* zůstane vždycky *a*, i kdyby bylo sebemenší. *A* jí vždycky připadalo do pusy moc velké, moc hlasité, jako kdyby chtělo křičet, aby ho nepohltila tma. Jen vyrazit. Pryč. Annette by se byla ráda naučila španělsky a ráda by to učila i svoje děti. Hleděla do tmavého nebe a vzpomínala, jak se řekne španělsky měsíc.

Za plotem natřeným výstražnou červení se táhne řada stromů se silnými holými větvemi až k barevné bráně se špičatými hroty. Je pečlivě zavřená a zamčená. Kočka, která je pozorovala, se stáhne hloub do tmy. Lesklá očka s sebou vezmou poslední barevné světlo. Na podrážky se jim lepí kousky mazlavého listí, takže všechno vlhce mlaská. Země jim tlí pod nohama.

Ale Jacob ví, kde se nachází tajné místočko, úzká štěrbina, kudy se protáhnou útlá ramínka, hlavička a opatrné nožky. Vzhledne.

Annette shlédne.

Ty stromy jsou nemocné, maminko?

Ne, nejsou nemocné, pusinko. Jen čekají.

Na listí?

Ano, miláčku. Na listí.

Odmlčí se a čekají jeden na druhého. Naučili se trpělivosti a tichu. Annette si v duchu brouká melodii. Na stromě visí košík, vane

lehký větřík. Někde se houpe kolébka a praskne větev. Je to jen písnička o děťátku, které někdo kolébá. Nápěv mizí do noci.

Jacob jedním krůčkem vstoupí hloub do temnoty, jako kdyby ještě nebyl na světě. Annette, která oběma rukama svírá mříž, se nadechne nosem, vydechne ústy a zatáhne pupík až k žebrům. Zamrazí ji v zádech, lehce se otřese, jako kdyby se jí vrátila vzpomínka, jak odněkud spadla. Zatíná prsty, tiskne zuby a rozpomíná se, jak jednoho chladného říjnového rána před pěti zimami poprvé spatřila jeho nádherný obličejík; jak voněla jeho hlavička, když jí spočívala na dlaní nebo pod bradou. Na jeho první úsměv. Na první zoubek. Na první krůček. Deset prstíků na rukou, deset na nohou. Tisíckrát je přepočítávala. Na jeho drobnou sevřenou čelist. Odvrací zrak, protože cítí, jak se jí derou slzy do očí a chvěje se jí brada. Píchne ji v měkkém místě mezi palcem a ukazováčkem a cítí, že tam zeje ranka a z ní teče pramínek krve, ačkoli ho nevidí. Jazykem a rty ranku vyčistí, políbí. Zhluboka se nadechne a otočí, aby se vzpamatovala.

Uvnitř panuje monumentální ticho, které zaplavuje hřiště jako povodeň. Rozlévá se mezi prolézačkami, ulpívá v rozích, za věží a pod houpačkami. Duní v korunách stromů, které se nad nimi sklánějí, a lomozí prázdnou skluzavkou. Kape z nebe na měkký povrch hřiště a ve tmě narůstá jako stín zatmění. Je v houpačkách i v obrysu kolotoče a v trávě. Cítí ho na jazyku. Annette se zhluboka nadechne a ticho ji div neudusí. Zkrápí ji jako déšť. Ulpívá jí ve vlasích a na stromech, nabývá její podoby i podoby stromů a celá zem od něj vlhne. Šíří se jako nekonečná černá plíseň po černých zdech. A páchne jako zavřený zatuchlý mandl. Vzduch je plný žluklého vlhka. A když ji zahltní, cítí, jako by jí do břicha někdo vrazil nůž a odřízl ji od ní samotné. Je to ta nejsmutnější bolest na světě. Nezačíná a nekončí. Jenom je. Utahuje se a napíná, jako by jí někdo prošíval záda tlustou prádelní šňůrou. A nikdo se jí neomluví a nikdo se nezeptá, jestli je v pořádku. Nikoho to nezajímá a nikdo neřekne, že to nezavinila a že dělá všechno, co je v jejích silách, jak nejlépe umí, a že jednou, jednoho dne, na ni sám zavolá *maminko*. Tady ho nikdo neslyší.

Annette uvolní zadržovaný dech. Svaly na břicho zase povolí. Tiše zamrká a promne si dolíčky na zádech. Vzduch je studený. Každý výdech se barví doběla.

Dívá se na svůj stín ve tmě. Je vedle ní, vzhlíží k ní ze země, je delší a hubenější a její hlava je protáhlá jako u mimozemšťanů.

„Soustředte se. Dýchejte. Vnímejte své spojení se zemí,“ nabádal ji čínský akupunkturista s nejdrobnějšíma rukama, jaké kdy viděla, při prvním vyšetření zdarma, na něž si minulý čtvrtek vystála frontu v nákupním středisku.

Zavře oči. Pomalu vdechuje. Čeká. Pak vydechuje. Cítí, jak začíná vnímat.

Noční ticho se roztrhne na malé kousíčky a sesype se na zem. Odevšad se sem začnou přes mřížoví řinout zvuky dne a rozhánět ticho. Cvaknou dveře a uzavrou se tmě i ránu a všednodenní rutinu. Odněkud zahouká klakson, ale kdoví odkud. Odjinud se ozve osamocené štěknutí a rozplyne se ve žlutooranžovém světle v dálce. V přepravce zarachotí lahve. Bezdomovec na schodech zpustlého kina na rohu zašustí včerejšími novinami a v člancích hledá trochu tepla, aby se ve tmě zahřál.

Chodí tam každý večer, když se předtím přes den bezcílně toulal bůhví kde. Annette už ho pozná podle unaveného šourání. Zuje si cizí boty, promne si oči s povislými víčky a usadí se na zem. Annette si vzpomene na svého otce a mlhavě vidí, jak s ní stojí na druhé straně ulice. Natahuje k němu ruku, napíná prsty do tmy, aby se ho ještě jednou mohla dotknout, než zmizí. Má zuby žluté jako říjnové listí a přimhouřené oči starého kuřáka. Annette úplně slyší, jak mu křupe v kolenou. Vždycky mu v nich křupalo, když vstával nebo si sedal. A sebe vidí jako malou holčičku, drží se ho za ruku a mezi sebou vedou staré kolo.

Bylo modré. Už si vzpomíná. Byl horký den. Hrozně horký. Tlačili kolo přes koleje večerem písečných dun a slunečního jasu. Kola se rytmicky leskla, zvonek lehounce cinkal a pedály opisovaly tajemný kruh. Odliv smýval stopy jejich nohou i pneumatik kola z písku. Kuká kukačka a odněkud zní tichý nápěv beze slov. Tatínek otevře sáček bonbonů a nabídne jí. Jsou tam bonbony z mléčné čokolády v celofánu dvojí barvy – v ústech se jí rozplyne chuť jedné vzpomínky a usměje se při další. Pak ji zvedne a spolu vedou kolo, které lehce pluje jako veslice na vlnách.

Zaskřípání ji probere k životu.

Jacob propíná nožky, když stoupá vzhůru, a skrčí je pod sebe, když se vrací. Propnout nahoru, skrčit dolů. Klouže dolů, máchne nohama, letí vzhůru, natahuje se ke hvězdám. Maličký Měsíčan. Ale nikdo ho nevidí. Nikdo nepozoruje stín cinkajícího řetízku, neslyší svištění vzduchu. Annette myslí na zatažené závěsy a stažené žaluzie u spících domů v ulici, které neslyší radostné jemné noční skřípění houpačky. Zato slyší, co všechno je mezi nimi nevyřčeno. Mají svůj vlastní tichý způsob, jak spolu komunikovat. Nemusí mluvit.

Mám tě rád, maminko.

Já vím, hošičku.

Annette počítá do deseti, ale vždycky napočítá jen do pěti, protože desítka je strašně daleko, a tak místo šestky řekne čtyřku, pak zbývá jen trojka místo sedmičky a dvojka místo osmičky a už je zpátky u jedničky a u cíle. Je to rychlejší. Jasnější. Snazší. Pro její mysl je příjemnější pomyšlení, že se dostane zpátky k jedničce, než aby se lopotila k desítce. A potom může začít znovu. Desítka znamená konec.

„Nejpozději v deseti by měl začít mluvit,“ řekl doktor.

Desítka znamená konec. Po desítce už není nic – jen další ticho, další neslyšný křik do tmy. Čas ukáže.

„Jacobe, slib mi, že kdyby ses někdy ztratil nebo kdybys nemohl najít maminku, tak přijdeš sem. Přijď sem na hřiště. Tady tě vždycky někdo najde.“

Všude kolem nich čekají zvuky dne, skákání panáka a hlasitý smích, až je zítra někdo uslyší. Ranní ptáčata si tady na chvílku od-dychnou. Upovídáné maminky tiší svoje miminka a snaží se je znovu uspat spánkem, který ještě nenastal. Drobné nožky a odřená kolínka stoupají po žebříčcích. Chodidla, která se odrážejí od země na houpačkách, teď stojí. Tenisky vržou po skluzavkách a žluté kulichy a prokřehlé prstíky se z nich rítí hlavou napřed. Jacobovy nožky jednou poběží s ostatními, už zítra. S rozpaženýma ručkama vyhraje zítěžší závod na honěnou. Zítra vyleze první po žebříku až nahoru. A nikdo se nebude špulit, nikdo na něj nebude ukazovat prstem, nikdo si nebude významně odkašlávat ani se tvářit soucitně. Annette na Jacoba zavolá, aby si sundal rukavičky a aby byl hodný na toho malého tichého chlapce, který v rohu kouká do země.

„Běž a zeptej se chlapečka, jestli by si s tebou nechtěl pohrát,“ řekne mu.

„Dobře, maminko.“

Jeho slova vystřelí vzhůru jako balonky. A rozběhne se k tomu zapomenutému hošíkovi ve spidermanské bundičce. Vezme ho za ruku, posadí na houpačku a opatrně ho bude žďuchat do tichých zádiček. Bude se jim točit hlava z kolotoče, ale on chlapečka podrží a narovná mu ramínka, dokud se svět zase nesrovná. A ten malý chlapeček se usměje a to bude jeho tiché *děkuju*. A Annette se usměje na Spidermanovu maminku, která bude sedět sama na lavičce, a bude úplně rozumět bolesti v jejím srdci a její duši, jako by byla její vlastní.

KAPITOLA 3

Jacob

Maminka říká, že doma nic nemáme. *Už ani suchou patku.* Suchá patka je jiné slovo pro chleba, jako je bunda jiné slovo pro kabát. Jacob zná spoustu slov. *Nic doma nemáme* znamená, že se pojede do Teska.

Tatínek se nabízí, že tam dojede, ale maminka zavrtí hlavou, zvedne se a začne se oblékat.

„Vezmu děti s sebou. Hned jsme zpátky,“ říká.

Jacob se dívá ze zadního sedadla oknem ven. Míjejí kostel s vysokými barevnými okny a velikým uplakaným andělem, který jako by se chtěl každým okamžikem vrhnout ze střechy do příkopu u cesty, a pak jedou kolem pastviny, kde se na ně zpoza ohrady někdy dívají koně, a potom kolem areálu, kde dřív prodávali benzín a auta, ale dnes tam dostanete akorát uhlí, pískomily a před svátky taky vánoční stromečky. Jacob rád pozoruje oknem všechno venku. A už jsou na místě.

Jacob miluje rudý nápis Tesco. Líbí se mu, jak se červená proti temné modři. Veliká rudá písmena plují nad modrou přerušovanou čarou. Tesco vypadá lépe za tmy. Obrovská okna jsou žlutá jako máslo. Ale nápis dnes není tak červený a lesklý jako jindy. Jacobovi se po něm hůř jede prstem. Něco není v pořádku. Nebe je moc světlé a táhne se po něm příliš mnoho drátů. Ty tu v noci nebývají.

Auto zastaví. Jenny si rozepene pás. Pak se nakloní a uvolní sponu i Jacobovi. Maminka napočítá do pěti a zase zpátky. To je pravidlo. Pravidlo je to samé jako zákon. Jacob přitiskne obličej ke sklu a oči si ze stran zakryje dlaněmi, aby se na něj nedíval jeho odraz ve

skle. Vyhlíží na nebi tmou. Ale ta nepřichází. Všechna písmena stojí na tyčích – a ty trčí nahoru a do stran jako lízátková střecha na chaloupce druhého prasátka.

Fouknu jednou, fouknu dvakrát, chaloupku ti rozbořím.

Jacobovi se líbí, jak se Jenny mezi každým fouknutím odmlčí, když čte hlasem jako vlk.

Maminka ho bere nakupovat většinou v noci, když se Jacob vzbudí a nedávají zrovna nic v telce. Většinou jsou v obchodě úplně sami. Drží se za ruce a je jim dobře. Mlčí. Maminka se zhluboka nadechne. Sundá si ze zápěstí gumičku a stáhne si vlasy do drdolu.

„Jsi připravený vystoupit z auta, Jacobe?“

Jacob si zabubnuje na kolínka.

Maminka otevře dveře a vstoupí do obrazu, který je vidět venku. Oknem se usměje na Jacoba. Vyplázne jazyk. Jacob se jí upřeně dívá na čelo. Maminka říká, že čelo je stejně dobré jako oči, když se do očí nechcete dívat.

Otevře dveře a uchopí Jacoba za neposedné prstíky. Jenny jde pro nákupní vozík. Do Teska to je hodně daleko. Všude je spousta bot. Černých bot. Hnědých bot. Červených klapajících bot na podpatku. Dokonce i jedny holínky. Dvě tenisky šlapou do pedálů a nad šedou zemí se točí stříbrná kola. Holub klove do kamínku a poulí oči po stranách hlavy. Jacob si všimne malého klacíku. Kousičku ztraceného stromu. Prostředníček s palcem vystřelí vpřed a chňapnou spolu po větvičce. A ještě jednou, hop, hop. Najednou se objeví noha, zarazí se, zavravorá, ale druhá noha už mu ruku přišlápne.

„Šmarjá!“ vylétne z úst někde vysoko. „Nestalo se ti nic? Panebože, hrozně se omlouvám.“

„To je v pořádku, nebojte, nic mu není.“ Maminka Jacoba padne a rukou mu ometá zaprášené oblečení.

Jacob se narovná a klacíkem vrtí mezi prsty. Maminka ho pevněji uchopí za ruku. Stojí spolu na chodníku. Maminka řekne ta slova o vlevo a vpravo, jako vždycky, než se přechází z jednoho chodníku na druhý.

„Ano, my víme, mami,“ slyší Jacob Jenny za vozíkem.

Čekají, než přejedou kola zeleného auta. Jacob vidí jen dvě kola, ale ví, že na opačné straně jsou další dvě. Viděl by je, kdyby už stáli

tamhle na druhém chodníku u toho zmačkaného žlutočerveného pytlíku od křupek. Jacob hledá prsty u nohou. Jsou schované v teniskách. Má na sobě nedělní ponožky. Taky nedělní trenýrky. Dnes je neděle. Dnes se nejedí autobusem. Dnes se jezdí autem.

Ve dveřích stojí usměvavý pán a kývne mamince na pozdrav. Jacob zná jeho obličej a jeho vysoké šněrovací boty, ale toho pána nezná.

„Dnes by to mělo být v pohodě. Je tu docela klid.“ Koukne na malý displej pod břichem a pak na maminku.

„Díky, Tome.“ Maminka se podívá na růžový čtvereček v dlani. U horního okraje má zezadu lepicí proužek. Tím se přilepí na lednici. „Takže salát.“

Jacob ví, kde mají salát. Ale je hrozně vysoko. Maminka si přečte čísla na sáčku a položí ho na spodní regál. Jacob pro něj sáhne a vloží do nejbližšího rohu nákupního vozíku.

„Jedno avokádo. Čtyři banány.“

Avokáda jsou pod hruškami. Jacob avokádo miluje. Jenny miluje zmrzlinu. Jacob zmrzlinu nesmí. Na avokádo dosáhne bez pomoci, ale maminka musí plod ohmatat. Ráda věci ohmatává. To je důležité, stejně jako jsou důležitá pravidla nebo zákony.

„Je skvělé.“

Jacob uloží avokádo do opačného rohu vozíku. Jenny napočítá do čtyř a ukáže na banány. Jacob je uloží proti salátu. Uprostřed musí zůstat volné místo. I to je důležité.

„Aha, chleba. Nesmíme zapomenout chleba. Nenapsala jsem si ho na seznam. Ale doma už nemáme ani kůrku.“

Kůrka znamená chleba. Je to další slovo pro chleba. Jenže teď u chleba ještě nejsou. Tady je zima, všechno vrčí a jsou tu ostré rohy. Všechno je bílé. Něco není v pořádku. Chleba je přece až tamhle. Až za tím vrčením. Vrčení se přibližuje a je stále hlasitější. Nejdřív znělo šedivě a zdálky, ale teď zbělalo. Je bílé až moc, oslepuje ho. Blíží se. Jacob upustí klacík a začne mávat rukama, aby zvukem pronikl na druhou stranu. Aby ho rozbil. Aby ho zmenšil. Světla na nebi probliknou a začnou bzučet. Bzzzzz. Bzzzzz. Blik. Bzučení a blikání se mu lepí na prsty a Jacob si je otírá o studené regály. Maminka teď říká, že v tomhle studeném místě potřebuje jogurty a máslo.

Ale chleba je dál, maminko. Chleba je dál!

Maminčina tvář se skloní k Jacobovi. Uchopí ho rukama za hlavu.

Chleba, maminko! Chleba! Chleba! Chleba, chce se Jacobovi křičet, ale slova jsou jako stíny a Jacob je nedokáže chytit. Všechno moc vrčí a bzučí a jeho hlásek je slabý a nikdo ho neposlouchá.

„Všechno bude v pořádku, miláčku. Maminka je u tebe. Neboj se, pusinko. Neboj.“

Maminka sundá ruce Jacobovi z hlavy. Tře si ramena. V kolenou jí silně křuplo. Maminka vyrostla a její obličej se zmenšil. Je teď dál. A za nimi skřípá kolečko. A drnčí mobilní telefon. Jacob vztáhne ruku, ale všechno mu proteče mezi prsty jako voda. Z hluku roste bolest. Větší, než je on sám. Rozbolí ho v prstech u nohou, v loktech, uvnitř hlavy i mimo ni zároveň. Hluku je čím dál víc. Strašlivě pálí.

Maminko, já hořím! křičí někdo.

Jacob se tahá za džínsy. Drobnými prstíky se snaží ze sebe strhat hořící bolest. Ty výkřiky zní zevnitř, tloučou ho do břicha, chtějí se dostat přes kůži ven. Vidí tisíc obrazů naráz. Hrozí nebezpečí, že se roztrhne. Upadne na zem vedle vrčících mrazáků a schoulí se do klubíčka. Malé tělíčko leží mezi sýry a mlékem a snaží se zastavit ohlušující křik, který vychází z něj i k němu zároveň. Maminka mu tře šíji. Je blízko, voní. „No tak, pusinko. Vstávej. Jen klid. Jen klid. Jen klid.“

Skřípající kolečka se blíží. Zastaví se. Otočí. A jedou pryč. Kroky se vyhnou a zrychlí.

„Mami, pojeď domů,“ zažadoní Jenny někde nad Jacobovou hlavou.

„Ne, tohle je pro něj dobré, víš.“

Na slova se lepí další.

„Jacobe, nemůžu si vzpomenout, kde je chleba. Mohl bys najít chleba, Jacobe? Ukázat mamince, kde mají chleba?“

Maminka potřebuje chleba. Doma není ani kůrka. Kůrka znamená chleba.

Jenny sahá pro jogurt a máslo.

Chleba je dál. Chleba je dál. On ví, on ví, kde mají chleba.

Je tu tolik barev, že musí zavřít oči. Žluto-růžová mu zůstává pod víčky. Jacoba to znovu pálí. Spalující barvy mu rozežirají oči. Maminka ho staví na nohy a oprašuje mu kolena, dává mu pusku na hlavu.

Chleba je dál.

Jacob otevře oči. Vidí kolem sebe hrát metal. Zvuk vychází z nebe. Pípají pokladny. Hučí pokladní pásy. Povykují děti. Dupou nohy, někdo utíká, křičí. Cvakají dveře. Šustí tašky. Lidé se smějí. Všechny zvuky na Jacoba padají, mísí se dohromady, škvaří se mu ke kůži a lepí k hlavě. Křečovitě se drží za vlasy, jako by se bál, že mu vyletí mozek z hlavy na zem a odpadnou mu uši.

„Mami? Mami, prosím!“

„Přestaň, Jenny. Tohle mu pomáhá. Musí se naučit, kde co je.“

„Ale on to ví. Ví to, mami. Tohle mu nepomáhá! Prosím, mami, prosím!“

„Pomáhá!“

„Tak se na něj koukni, mami!“

„Jennifer, prosím.“

„Ale, mami...!“

„Řekla jsem dost! Co až bude muset jít nakupovat sám? Až bude větší?“

„Cože?“

„Já tady věčně nebudu, víš? Bude to muset zvládnout sám.“

„Mami, ale to on přece sám nikdy nezvládne! Jak by se sem asi tak dostal?“

„Takhle nemluv! Rozumíš?! Ať už od tebe nic podobného neslyším!“ Maminka se kouše do rtu, jako by měla hlad. Hlad je podobný jako chuť, ale větší. Maminka svírá Jacobovi pevně ruku a vede ho mezi bednami, lahvemi, kreky a potrhanými obaly k ještě většímu hluku, ten je rudý a trčí z něj hlasité skřípání. Vtom se maminka zastaví. „Tak jsme tu, miláčku. Podáš mi chleba?“

Na zemi leží jedna mince a bílé hromádky, které se natahují směrem k regálu, odkud shlížejí sáčky s cukrem na hromádky sebe sama, co se vysypaly na dlaždice. Maminka zmáčkne chleba, vezme ho do obou rukou a podává Jacobovi. Jacob pátrá, kam by ho uložil, ale prostředek vozíku je obsazený. Svírá chleba v rukou a neví, co si

počít. Jenny vyndá jogurty a máslo a drží je tak, aby je Jacob viděl. Teď může uložit chleba, kam patří. Jenny drží jogurty v jedné ruce, máslo ve druhé.

„Potřebujeme vajíčka.“

Jacob zachytí zvuky a rozbije si je na jediný, aby ho lépe slyšel.

Maminko, já vím! Já vím, kde jsou vajíčka. Maminko, já vím! Já vím, maminko!

Maminka vzhledne a hledá ceduli. Jacob usilovně pátrá v paměti: rýžové burizony, kokosové lupínky, usmívající se opičky, příšerky máčené v cukru, zelené žáby a tygr. Pak jsou vajíčka. Vajíčka jsou dál. Tohle místo s novými věcmi v červených lahvích si nevybavuje. Barvy na něj padají z divných úhlů, světla syčí. Trojúhelníky se rozkládají na čáry. Kolem čtverců se roztančí kruhy. A čtverce se zarývají Jacobovi do očí jako jehly.

„Tamhle.“ Mezi všemi tvary vykoukne Jennyina hlava.

Maminka ho vylévá jako vodu směrem k pomalu lezoucí tmě. „Tak jdeme, miláčku.“

Koutkem vyčerpaných očí zaslechne Jacob vybouleniny na zelených bednách. Hrudky zeleného hluku. Do tváře se mu zabodnou tyčky žlutohnědého zápachu a kloužou mu do uší. Jacob se je snaží seškrábat. Popadne je a strhává. Drbe se a drbe. Pláží se k němu obří vaječně rybí zápach, leze mu do úst a rozdírá mu jazyk.

Maminko, sundej to ze mě. Odřízni to tím velkým nožem, co drží ten pán v pruhované zástěře. Maminko. Maminko. Maminko!

Jazyk se mu lepí k zubům. Hlava mu naráží o vzduch. Bum. Bum. Bum.

Vajíčka.

Padají. Padají.

Plesk. Plác. Prásk.

Maminko. Maminko. Maminko!

Jacob tvrdě skousne. Maminka vykřikne a zavře oči. Drží se za zápěstí, počítá do pěti a pak zase zpátky. Jacobovo tělo tu není. Odplavila ho voda jako tu holčičku v televizi. Maminka padá na kolena. V očích se objeví slza. Jacob cítí, jak slaně stekla.

Plesk. Plác. Prásk.

Dupy dup. Dupy dup.

Černé vysoké boty se zvětšují. Blíží se. Tkaničky zašněrované do křížků lezou stříbrnými dírkami až nahoru. Dvě veliké ruce s hranatými prsty zvedají Jacoba k nebi.

„Už je dobře, no tak, pššššt, tichoučko.“

Pálení ustává. Maminka se dívá z podlahy. Jacob se dívá z oblohy.

„Pomůžu vám na parkoviště, ať můžete vyrazit k domovu.“

„Díky, Tome.“

Jacob hledí Tomovi přes rameno a vozík se zmenšuje a zmenšuje. Maminka drží Jenny za ruku. Když zajdou za roh, vozík zmizí. Veliké dveře se rozestoupí, jako by byly kouzelné. Vzduch venku je tichý.

KAPITOLA 4

Annette

V březnu už je dopolední světlo svěží, ostřeji vykresluje tvary a barvy. Desátá přináší chvějivou žlutobílou, větřík je jasně modrý a štípe. Dole v zahradě už to připomíná léto, ale štít střechy ještě vrhá na zem dlouhý, tmavý šedofialový smutný stín, který u domu dělí dopoledne na světlo a polostín.

Zatím tu velí zima, a i když máme nejhorší za sebou, ještě je všechno zmatené, hrozně zmatené a matoucí, pomyslí si.

Nevlídny studený vzduch jí zhoršuje zmrzlinově mrazivou bolest za levým okem, jako by ji tam bodala ledová železná tyč. Zafouká vítr a Annette za okem prudce píchne, div nevykřikne. Schoulí hlavu k ramenům a zachumlá se do bundy.

Jaro přinese kratší noc a delší dny. A možná i první slovo.

Kráčí po zahradě a pak se zastaví. Doleva, nebo doprava? Tudy, nebo tamtudy? A není to jedno? Neskončí stejně zase na tom samém místě? Jako vždycky? Napravo se vytahují narůžovělá třešňová poupata za světlem a slibují, že se rozvinou v kvítka jako z tenoučkého papíru. Annette dobře ví, s jakou nostalgií je bude oknem z kuchyně pozorovat, až rozkvetou a až budou opadávat jako růžový sníh.

Ale všechno je, jak má být. Karma. Tak se tomu říká. Chodí na stránku s on-line výkladem tarotových karet zdarma. Nařukala tam své jméno a dotaz a vybrala si z digitální řady tři karty. *Minulost* se jí neobrátila. Ptala se na budoucnost. Další dvě karty, Král mečů a Viselec, byly obě hlavou dolů a prozradily jí, že na světě se vám nepříhodí nic, co byste si z nějakého důvodu nezasloužili. Třeba

i z minulého života. Dokonce to napsali velmi osobně, se jménem: *Annette, jste zodpovědná za vlastní štěstí i za své strádání.* Je to vlastně takové dědictví, které zanecháváte sami sobě. Jde prostě o zachování rovnováhy. Vlevo, vpravo.

Polovinou těla stojí v jasu, který proudí z oblohy. Druhou polovinou stojí v chladném stínu střechy. Tmavý pruh jí dělí tělo na žlutou a černou část.

Hledí na záhon narcisů u zadního plotu a maně se rozpomenou na básně o hřívách, které se vlní při tanci a blikají jak hvězdy v mléčné dráze a jsou jich sta a tisíce.

Vzpomíná na narcisy na otcově pohřbu, ačkoliv si nevzpomíná, jak zemřel. Pamatuje si jen, jak byl mrtvý a ležel vystavený v rakvi v parádním pokoji, ve svých nedělních šatech. Nikdy předtím ho v nich neviděla – ani v neděli, ani v jiný den, pokud se dobře pamatuje –, ale jiný oblek neměl a takhle se tomu říkalo. Žaluzie stáhli dolů a zatáhli závěsy. Vzduch byl prosycen těžkým posvátným pachem svící, který se dal krájet. Ze zdi na něj shlíželi všichni svatí svýma nehybnýma očima, co vás všude sledují, a Ježíš s tepajícím Nejsvětějším srdcem, jenž zvedá varovný prst a hlavu naklání ke straně. V rohu tikal Jan Pavel na hodinách. Všechny zvuky odpočítávaly čas.

Do pokoje přicházeli lidé a zase odcházeli a důstojným tempem vzdávali hold majestátu smrti. Vždyť tu přece ještě včera byl. Ryl na zahradě a pak umřel. A dnes už tu není. Jednu chvíli tu byl a další už ne. Dřív zaplňoval místo, které dnes zůstalo prázdné, až na tu rakev. A kde má nohy? A boty?

Ale klid v pokoji je mocnější než pohyb a tlumené mumlání. Rozpačité projevy soustrasti a šeptem pronášená planá slova útechy klesala k podlaze a mizela pod kobercem s květinovým vzorem a barevným lemováním, pod vahou mrtvolného ticha a podnosu s tak ohromnou hromadou sendvičů, jakou v životě neviděla. Ani předtím, ani potom.

Pořád vidí žlutou kůži napnutou na jeho obličejí jako pergamen. Má barvu tapety – špinavé, začouzené tapety, která už by potřebovala strhnout ze stěny. Prsty má moc dlouhé. Ruce, bílé jako z těsta a omotané růžencem, se ještě nescvrkly. Víčka se mu